

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)

19 päivänä syyskuuta 2005 *

Asiassa T-321/04,

Air Bourbon SAS, kotipaikka Sainte-Marie, Réunion (Ranska), edustajanaan
asianajaja S. Vaisse,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään C. Giolito ja J. Buendía Sierra,
prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa vaaditaan kumoamaan komission 16.12.2003 tekemä päätös (K(2003) 4708
lopullinen) olla vastustamatta Ranskan viranomaisten Air Australille myöntämää
tukea N 427/2003,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Legal sekä tuomarit P. Lindh ja V. Vadapalas,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Asian tausta

- 1 Komissio hyväksyi 28.11.2001 alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen säännösten perusteella ranskalaisen tukijärjestelmän, jonka perusteella verovelvollisille, jotka tekevät tuottavia investointeja merentakaisissa departementeissa, myönnetään verohuojennuksia.
- 2 Kyseisen järjestelmän tavoitteena oli edistää investointeja alueilla, jotka kärsivät saarellisuuden, paikallisten markkinoiden kapeuden ja yritysten heikon tuottavuuden kaltaisista rakenteellisista haitoista.

- 3 Ranskan viranomaiset ilmoittivat 28.7.2003 komissiolle merentakaisiin investointeihin tarkoitetun verotuen, jonka ne halusivat myöntää Air Austral -nimiselle lentoyhtiölle.
- 4 Komissio totesi EY 88 artiklan 3 kohdassa määrätyn alustavan tutkintavaiheen päätteeksi 16.12.2003 tehdyllä päätöksellä K(2003) 4708 lopullinen (jäljempänä päätös), että kyseisen toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ei ollut epäilyjä ja että sitä ei näin ollen tarvinnut vastustaa.
- 5 Päätös ilmoitettiin 17.12.2003 Ranskan hallitukselle.
- 6 Komissio julkaisi 12.2.2004 Euroopan unionin virallisessa lehdessä tiivistelmän, jossa kolmansille tiedotettiin ilmoitettua tukitoimenpidettä koskevista olennaisista seikoista laaditun yhteenvedon muodossa siitä, ettei se vastusta kyseistä toimenpidettä (EYVL C 38, s. 4). Tässä tiedonannossa komissio tarkensi vielä seuraavaa:

"Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavissa todistusvoimaisilla kielillä Internet-osoitteesta:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids."

- 7 Kantaja pyysi 7.6.2004 päivätyllä kirjeellä komissiolta päätöksen koko tekstiä.
- 8 Komissio toimitti kantajalle 9.6.2004 päivätyllä kirjeellä, joka saapui perille 11.6.2004, jäljennöksen päätöksen koko tekstistä.

Asian käsittelyn vaiheet

- 9 Kantaja nosti nyt esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 29.7.2004 jättämälläan kannekirjelmällä.
- 10 Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 12.10.2004 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla oikeudenkäyntiväitteen.
- 11 Kantaja esitti 12.11.2004 kyseistä oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa.
- 12 Air Austral toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 14.12.2004 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.
- 13 Komissio esitti 12.1.2005 kyseistä väliintulohakemusta koskevat huomautuksensa.

Asianosaisten vaatimukset

14 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- ottaa kanteen tutkittavaksi
- kumoaa päätöksen
- määrää komission ja Ranskan tasavallan ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta Air Austral maksaa takaisin perusteettomasti saadun tuen
- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

15 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- jättää kanteen tutkimatta ja
- velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

- 16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla ratkaista tutkimatta jättämistä koskevan kysymyksen käsittelemättä itse pääasiaa, mikäli asianosainen sitä pyytää. Työjärjestyksen 114 artiklan 3 kohdan mukaisesti asian jatkokäsittely on suullinen, jollei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättä toisin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo esillä olevassa asiassa saaneensa oikeudenkäyntiasiakirjoja tutkimalla riittävästi tietoa asiasta, ja se päättää olla aloittamatta suullista käsittelyä.

Asianosaisten lausumat

- 17 Komissio väittää, että kanne on nostettu myöhässä. Kanteen nostamisen määräaika on alkanut kulua 12.2.2004, jolloin päätöksen tiivistelmä julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Päätös on ollut saatavilla viimeistään sinä päivänä, jolloin *Euroopan unionin virallinen lehti* julkaistiin Internetissä.
- 18 Komission mukaan kantaja oli tietoinen päätöksestä jopa ennen kyseistä päivämäärää. Se, että päätös annettiin tiedoksi pelkästään Ranskan hallitukselle, ei estä katsomasta, että kantajan, joka on Air Australin tärkein kilpailija, oli pitänyt olla täysin tietoinen päätöksestä jo 16.12.2003, sillä päätöstä oli kommentoitu lehdistössä ja komissio oli antanut siitä lehdistötiedotteen sen tekemispäivänä. Kantaja ei komission mukaan ole voinut olla tietämättä päätöksen olemassaolosta 7.6.2004 saakka, jolloin se pyysi saada päätöksen kokonaisuudessaan.

- 19 Komissio toteaa, että kanteen nostamisen määräaika alkaa kulua siitä päivästä, jolloin valtiontukea koskevat päätökset julkaistaan [EY 88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) tarkoitettulla tavalla *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Tämän vuoksi siltä osin kuin tiivistelmässä ilmoitetaan selkeästi mahdollisuudesta saada jäljennös päätöksestä todistusvoimaisella kielellä, mainitun päätöksen saataville asettaminen viimeistään sinä päivänä, jolloin *Euroopan unionin virallinen lehti* julkaistaan Internetissä, merkitsee julkaisemista kokonaisuudessaan. Määräaika on näin ollen alkanut esillä olevassa asiassa kulua 12.2.2004, jolloin tiivistelmä julkaistiin ja teksti asetettiin kokonaisuudessaan saataville Internetiin. Tämän perusteella kanne, joka jätettiin 29.7.2004, on nostettu selvästi myöhässä, ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta.
- 20 Kantaja ei voi poiketa viran puolesta huomioon otettavista kanteen nostamisen määräajoista ja väittää 7.6.2004 tekemäänsä hakemukseen vetoamalla, että siihen on sovellettava uutta kanteen nostamisen määräaikaa. Komission 9.6.2004 päivätty kirje, jolla kantajalle toimitettiin päätöksen teksti, ei käynnistä uutta kanteen nostamisen määräaikaa. Komissio on lisäksi huolehtinut siitä, että kyseisessä kirjeessä muistutettiin, että tämä teksti oli jo saatavilla Internetissä.
- 21 Tämän lisäksi kantaja ei voi vedota myöskään anteeksiannettavaan erehdykseen, koska kyse ei ole sellaisesta menettelystä, joka yksinään tai ratkaisevassa määrin on aiheuttanut ymmärrettävän sekaannuksen vilpittömässä mielessä olevalle oikeussubjektille, joka on osoittanut noudattaneensa kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta. Esillä olevassa asiassa komission menettely, joka on kaikkien tietämän lakisääteisen velvoitteen mukaista, ei ole voinut aiheuttaa sekaannusta ja olla syynä kantajan erehdykselle.
- 22 Kantaja korostaa sitä, ettei siinä komission 9.6.2004 päivätyssä kirjeessä, jolla sille toimitettiin päätöksen teksti, todettu, että päätöksestä oli julkaistu tiivistelmä *Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa*, eikä sitä, että kumoamiskanteen nostamisen määräaika olisi alkanut kulua tästä julkaisemisesta. Komissio ei näin ollen ole katsonut, että kyseiseen tiivistelmään voitiin vedota kolmansiin nähden.

- 23 Tiivistelmän julkaisemiseen *Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa* ei näet voida vedota kolmansiin nähden. Yksityisiä oikeussubjekteja ei voida kohtuudella vaatia seuraamaan päivittäin *Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjaa* (tiedonantoja ja ilmoituksia) sen varmistamiseksi, etteivät yhteisön toimielimet ole tehneet päätöstä, jota ei ole osoitettu niille ja josta niille ei ole edes ilmoitettu, ja joka voi vaikuttaa niiden oikeuksiin ja/tai niiden etuihin.
- 24 Näin on varsinkin, kun päätös on julkaistu erittäin tiivistetysti siten, että siinä mainitaan muutamina hakusanoina ainoastaan päätöksen tekopäivä, asianomainen jäsenvaltio, nimike, oikeusperusta, kyseisen tuen talousarvio ja tuen tarkoitus. Tämän julkaisun perusteella ei ole mahdollista selvittää toimen sisältöä ja ulottuvuutta, vaan se edellyttää Internet-sivun tutkimista.
- 25 Neuvoston tarkoituksena ei kantajan mukaan ole ollut se, että asetuksen N:o 659/1999 26 artiklan perusteella *Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa* julkaistuihin komission päätösten tiivistelmiin voidaan vedota kolmansiin nähden. Jos neuvosto olisi katsonut, että kyseiseen julkaisemiseen voidaan vedota kolmansiin nähden, se ei olisi nimenomaisesti varannut mainitun asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa asianomaisille osapuolille oikeutta saada pyynnöstään jäljennös tällaisista päätöksistä, jotka ilmoitetaan yksinomaan asianomaisille jäsenvaltioille.
- 26 Kantaja väittää, että jos päätöstä ei ole julkaistu kokonaisuudessaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tai jos sitä ei ole ilmoitettu, kanteen nostamisen määräaika alkaa kulua siitä hetkestä lukien, jolloin kyseisen säädöksen sisällöstä ja sen perusteluista saadaan tieto siltä osin kuin sitä on pyydetty toimitettavaksi kohtuullisessa ajassa. Esillä olevassa asiassa kantajalle ei kuitenkaan ole missään vaiheessa ilmoitettu komission tulevasta päätöksestä, eikä sillä ole näin ollen ollut mitään syytä konsultoida *Euroopan unionin virallista lehteä* ja vielä vähemmän sen C-sarjaa.

- 27 Sen komission väitteen osalta, jonka mukaan kantajalla on pitänyt olla tieto päätöksestä 16.12.2003 lukien, kantaja vetoaa siihen, että se on perustettu vasta vähän aikaa sitten (vuoden 2002 kesäkuussa), sen toiminta on alkanut vuoden 2003 kesäkuussa, sillä on rajallinen määrä työntekijöitä (139) eikä sillä ole omaa oikeudellista yksikköä.
- 28 Komissio ei kantajan mukaan ole EY 88 artiklan 2 ja 3 kohdan vastaisesti pyytänyt niitä kolmea Pariisin ja Saint-Denis'n (Réunion) välisellä reitillä toimivaa lentoyhtiötä, joihin kantaja kuuluu, esittämään huomautuksensa Air Australin hyväksi toteutettavasta tukihankkeesta, jolla saattaa olla vaikutusta kilpailijoihin kyseisellä reitillä, kuten komissio on päätöksessään todennut. Tästä seuraa, että kantaja saattoi perustellusti olla tietämätön siitä, että päätös oli omiaan vaikuttamaan sen oikeuksiin ja etuihin.
- 29 Kantaja väittää lisäksi, ettei sillä ollut mitään velvollisuutta tuntea niitä lehtiartikkeleja, jotka olivat ilmestyneet päätöksen tekemisen aikaan, eikä komission lehdistötiedotetta.
- 30 Kantajalle on esitetty kysymyksiä Sematran (osin julkisessa, osin yksityisessä omistuksessa oleva paikallinen yhtiö, jonka osake-enemmistö on Réunionin alueen ja departementin hallussa) sen kilpailijalle myöntämän taloudellisen tuen laillisuudesta vasta sen jälkeen, kun oli todettu, että sille aiheutui merkittävää vahinkoa siitä, että Air Austral ryhtyi toimiin, jotka johtivat kilpailun vakavaan vääristymiseen. Juuri näiden tutkimusten yhteydessä kantaja esitti 7.6.2004 päivätyn pyyntönsä.
- 31 Kantaja huomauttaa lopuksi voitonsa vedota myös anteeksiannettavaan erehdykseen, joka ei voi johtaa määräjän menettämiseen siten, että siltä viedään pois sen kanneoikeus.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 32 Ensinnäkin itse EY 230 artiklan viidennen kohdan sanamuodosta ilmenee, että päivä, jona säädöksestä saadaan tieto, on kanteen nostamista koskevan määräajan alkamispäivän perusteena toissijainen säädöksen julkaisemispäivään tai sen tiedoksiantamispäivään verrattuna (asia C-122/95, Saksa v. neuvosto, tuomio 10.3.1998, Kok. 1998, s. I-973, 35 kohta; asia T-296/97, Alitalia v. komissio, tuomio 12.12.2000, Kok. 2000, s. II-3871, 61 kohta ja asia T-190/00, Regione Siciliana v. komissio, tuomio 27.11.2003, Kok. 2003, s. II-5015, 30 kohta).
- 33 Esillä olevassa asiassa komissio on sille asetuksen N:o 659/1999 26 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan kuuluvan veloitteen mukaisesti julkaissut *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tiivistelmän, jossa niille, joita asia koskee, ilmoitettiin päätöksen olemassaolosta ja jossa mainittiin muun muassa päätöksen tekopäivä, asianomainen jäsenvaltio, tuen numero, sen nimike, sen tarkoitus, sen oikeusperusta ja sille osoitetut varat. Tiivistelmässä mainittiin lisäksi mahdollisuudesta saada päätöksen koko teksti todistusvoimaisella kielellä komission Internet-sivulta ja osoite, josta se on mahdollista löytää.
- 34 Sen, että komissio antaa kolmansille oikeuden tutustua sen Internet-sivulla olevan päätöksen tekstiin kokonaisuudessaan, ja sen, että päätöksestä julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tiivistelmä, jonka perusteella ne, joita asia koskee, voivat yksilöidä kyseessä olevan päätöksen ja jolla näille ilmoitetaan tästä mahdollisuudesta tutustua päätökseen Internetin kautta, on katsottava merkitsevän EY 230 artiklan viidennessä kohdassa tarkoitettua julkaisemista.

- 35 Asetuksen N:o 659/1999 20 artiklan 3 kohdassa sille, jota asia koskee, annettu mahdollisuus saada jäljennös tällaisesta päätöksestä ei kumoa tätä päätelmää.
- 36 Kyseisen säännöksen mukaan näet niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus saada jäljennös kaikista asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan mukaisista päätöksistä eli päätöksistä, joiden mukaan toimenpide ei ole tukea (2 kohta), ja vastustamatta jättämistä koskevista päätöksistä (3 kohta), jotka julkaistaan tiivistelmänä, ja tämän lisäksi myös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevista päätöksistä (4 kohta), jotka julkaistaan kokonaisuudessaan. Tämä mahdollisuus on siis olemassa näiden päätösten Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaisemisesta riippumatta ja näin ollen EY 230 artiklan viidennessä kohdassa määrätyn kanteen nostamisen määräajan alkamisajankohdasta riippumatta.
- 37 Esillä olevassa asiassa ei ole kiistetty sitä, etteikö päätöksen koko teksti olisi ollut saatavilla Internetissä 12.2.2004, jolloin tiivistelmä julkaistiin. Kantaja ei myöskään ole väittänyt, ettei sillä teknisistä tai muista syistä olisi ollut mahdollisuutta tutustua Internetin kautta päätöksen koko tekstiin. Tämän perusteella kanteen nostamisen määräaika alkoi kulua 12.2.2004, eikä komissiolla ollut velvollisuutta todeta 9.6.2004 päivätyssä kirjeessään, että päätöksestä oli julkaistu tiivistelmä tai että kanteen nostamisen määräaika alkoi kulua kyseisestä julkaisemisesta.
- 38 Toiseksi anteeksiannettavan erehdyksen käsitettä on tulkittava suppeasti, ja sillä voidaan tarkoittaa ainoastaan poikkeuksellisia tilanteita, joissa erityisesti kyseinen toimielin on menetellyt sellaisella tavalla, että se on aiheuttanut ymmärrettävän sekaannuksen vilpittömässä mielessä olevalle oikeussubjektille, joka on osoittanut noudattaneensa kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta (asia T-12/90, Bayer v. komissio, tuomio 29.5.1991, Kok. 1991, s. II-219, 29 kohta; em. tuomio vahvistettiin asiassa C-195/91 P, Bayer v. komissio, 15.12.1994 annettulla tuomiolla, Kok. 1994, s. I-5619, 26 kohta).

- 39 Esillä olevassa asiassa niiden kantajan esittämien tosiseikkoja koskevien väitteiden perusteella, joiden mukaan se on perustettu vasta vähän aikaa sitten, sillä on rajallinen määrä työntekijöitä ja sen henkilöstöön ei kuulu omia lakimiehiä, ei voida sinällään päätellä, että kyseessä olisi anteeksiannettava erehdys.
- 40 Kolmanneksi ja viimeiseksi se, että tiivistelmään voidaan vedota kantajaan nähden, on sen oikeusvarmuuden vaatimuksen mukainen, jota on noudatettava tulkittaessa oikeussuojakeinoja koskevia määräyksiä tai säännöksiä (ks. vastaavasti asia 152/85, *Misset v. neuvosto*, tuomio 15.1.1987, Kok. 1987, s. 223, 11 kohta ja yhdistetyt asiat T-121/96 ja T-151/96, *Mutual Aid Administration Services v. komissio*, tuomio 18.9.1997, Kok. 1997, s. II-1355, 38 kohta). Sen perusteella, että tiivistelmän julkaisemispäivä ja viittaus Internet-sivuun otetaan huomioon riidanalaisen säädöksen julkaisemispäivänä, on näet mahdollista todeta varmuudella se nimenomainen päivä, josta EY 230 artiklan viidennessä kohdassa määrätty kanteen nostamista koskeva kahden kuukauden määräaika alkaa kulua.
- 41 Sillä, että tiivistelmän julkaisemispäivä ja viittaus Internet-sivuun otetaan huomioon riidanalaisen säädöksen julkaisemispäivänä, taataan lisäksi kaikkien kolmansien yhdenvertainen kohtelu varmistamalla, että valtiontukien alalla tehtyjä päätöksiä koskevien kanteiden nostamisen määräaika lasketaan samalla tavalla riippumatta siitä, onko päätös julkaistu kokonaisuudessaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä vai onko siitä julkaistu tiivistelmä, jossa on viittaus komission Internet-sivuun.
- 42 Koska päätös on julkaistu 12.2.2004, kanteen nostamisen määräaika on EY 230 artiklan viidennen kohdan ja työjärjestyksen 102 artiklan 1 ja 2 kohdan perusteella päätynyt näin ollen 6.5.2004. Tämän perusteella kanne, joka on nostettu 29.7.2004, on selvästi myöhästynyt.

- 43 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen kanne on jätettävä tutkimatta.

Väliintulohakemus

- 44 Koska kannetta ei oteta tutkittavaksi, ei ole tarpeen lausua Air Australin esittämästä väliintulohakemuksesta, jossa se pyytää saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.

Oikeudenkäyntikulut

- 45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

- 1) Kanne jätetään tutkimatta.

2) Air Australin esittämästä väliintulohakemuksesta ei ole tarpeen lausua.

3) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 19 päivänä syyskuuta 2005.

H. Jung

kirjaaja

H. Legal

neljännen jaoston puheenjohtaja